

Inspraak – Politieke Woensdag 25 november 2020

Voorstel - Nieuwe toetsing criteria voor Beleidsregels APVG Vellen van een houtopstand

Kristin McGee (Stichting Boomwachters Groningen)

Groningen, 25 november 2020

Geachte Voorzitter, Geachte Burgemeester Schuiling, Geachte Wethouder Chakor en overige aanwezigen,

VOORSTEL: Nieuwe Beleidsregels APVG toetsing criteria voor een boom

Ten eerste zijn we blij zijn te lezen dat er vanaf nu geen 1 op 1 compensatie meer plaatsvindt maar compensatie op basis van boomkroonvolume. Ten tweede, zijn we blij om te horen dat de totale bomenkap, bomenplant en boomkroonbedekking elk jaar gemeten wordt en openbaar gemaakt wordt.

Wij vinden het jammer dat we nooit uitgenodigd zijn om onze ideeën en punten van kritiek ten behoeve van het opstellen van nieuwe beleidsregels uit te leggen. We hebben dan ook het gevoel dat we niet gehoord zijn en dat is jammer omdat we hebben geconstateerd dat de laatste 10 jaar 30% van de stadsbomen zijn verdwenen (en niet alleen door ziektes etc).

Ik zal beginnen met wat vragen:

1. Is er een richtlijn voor het onderhoud en snoeien van stadsbomen? Zo ja waar zijn deze te vinden? Zijn deze richtlijnen dezelfde voor elke wijk?
2. Heeft de Raad toezicht op wat er gebeurt per wijk met het onderhoud van onze stadsbomen, vooral omdat wij de laatste jaren hier veel kritiek op hadden.
3. Wie is verantwoordelijk voor het onderhoud? Zijn dit alleen ETT'ers of zijn er ook gepromoveerde boomdeskundigen bij betrokken?
4. Wat gebeurt met het snoeiafval van het onderhoud? Wie mag het meenemen? Welke afspraken worden hierover gemaakt met betrokken partijen?
5. Als het gebruikt wordt voor biomassa, wie heeft toezicht op de hoeveelheid?
6. In het licht hiervan vragen wij ons af of de gemeente kan garanderen dat er geen economische prikkels zijn voor betrokken partijen om meer bomen te kappen en meer takken te snoeien dan nodig voor deze gesubsidieerde markt?

98% kapvergunningen toegekend

Uit een overzicht van kapvergunningen bijgehouden sinds 2015 blijkt dat bijna elke kapvergunning die wordt aangevraagd verleend wordt (ca. 98%). Deze trend heeft geleid tot een snel verlies van het totale aantal bomen en dus ook de totale boomkroonbedekking. Dit patroon moet radicaal veranderen als duurzaamheid ons doel is. Degenen die vergunningen beoordelen, moeten worden aangemoedigd om **slechts 20% van de aanvragen in te willigen**.

Maar, als de gemeente de stad serieus klimaatbestendige wil maken, moeten er niet alleen bomen geplant en gecompenseerd worden maar moeten er veel minder bomen gekapt worden. Wij stellen daarom voor om de regels voor het verlenen van een kapvergunning aangescherpt moeten worden.

Hiervoor hebben de volgende ideeën:

Vergunningsaanvragen moeten tenminste de volgende informatie over de boom bevatten:

1. Een foto
2. Adres
3. Plaats
4. Maat en leeftijd
5. Soort
6. 'Potentieel of monumentale' boom (30-50 plus jaar)
7. Reden van kap
8. Verzoeker van kap van de boom (bedrijf, privé, gemeente)

Deze informatie moet online worden gepubliceerd.

Daarnaast vragen we om een meting van de feitelijke **milieu waarde** van bomen. Hierdoor zullen waardevolle bomen behouden blijven in plaats van dat ze gekapt worden bij een eerste teken van verminderde vitaliteit of voor een oppervlakkige reden (zoals bijv. overlast van blaadjes). De huidige criteria meten niet de rol van een boom voor ons (toekomstige) klimaat.

Daarom vinden we dat de waardering van bomen door een gekwalificeerde boomdeskundige het volgende moet omvatten:

1. Milieu/klimaat waarde met iTreeTools of bomenmonitor
2. Gezondheidswaarde van de boom (maatregelen van Roloff)
3. Gezondheidswaarde voor de mens
4. Biodiversiteit waarde
5. Hoge/grote boomwaarde (dichtheid, leeftijd en grootte van het gebladerte)
6. Esthetiek
7. Structurele waarde/integriteit
8. Soorten en gerelateerde waarden
9. Culturele waarde
10. Rol in stadsbos/gebied

Ten slotte moet er meer expertise worden geïmplementeerd op het gebied van boommechanica, fysiologie en de relatie van bomen en klimaatverandering. Er moeten hiervoor nieuwe voltijds betaalde banen worden gecreëerd. Dergelijke verbeteringen helpen om de APVG nuttig te maken voor het behoud en de zorg voor ons stadsbos in plaats van **als een instrument voor de vernietiging ervan**.

Appendix

Gedetailleerde suggesties van Stichting Boomwachters voor de herziening van de Beleidsregels APVG Vellen van een houtopstand (2017)

Toetsing waardering criterium:

1. **(Nieuwe) evaluatie van de impact op het milieu/klimaat:** Beoordeel de bijdrage van de boom aan het milieu (met iTree Tools, of Cobra's BomenMonitor)^[1]
 - a. CO2 opslag voor het lopende jaar en voorspellingen voor de komende 10 jaar
 - b. Opslag van fijnstof
 - c. Opslag van stikstof
 - d. Waterfiltering
 - e. Verkoeling
2. **Gezondheidswaarde (van de boom):** Gezondheid en vorm van de boom (d.m.v. visuele beoordeling door expert)
 - a. Voorspelde levensduur (minder dan een jaar, 5 jaar, 10, of meer dan 15 jaar)
 - b. Gezondheid van de kroon (gebaseerd op de metingen van Roloff, 2009)
3. **(Nieuwe) gezondheidswaarde (voor de mens):**
 - a. Positieve effecten op de mens (mentaal, fysiek, lagere misdaadcijfers, geluidsbuffer)
 - b. Maak per gebied een berekening gebaseerd op het aantal volgroeide bomen per blok of van het bedekkingspercentage van de boomkronen per aangewezen gebied binnen een bepaalde afstand rondom de boom - indien het percentage onder de 15 komt, krijgt de boom extra punten.
4. **(Nieuwe) biodiversiteit:** Waarde van de boom voor de biodiversiteit (noem vogelsoorten en insecten die gebruik maken van de boom). Gebruik een wetenschappelijke database met de gegevens van bomen en hun nut voor flora en fauna.
 - a. Van belang voor foeragerende vleermuizen, of voor hun vliegroute?
 - b. Gebruik door bijen en vogels (opsomming)?
 - c. Waardevol voor andere zoogdieren dan vleermuizen (noem ze)?
5. **(Min of meer nieuwe) hoge boom waarde** (oude - potentieel monumentale houtopstand): Leeftijd en grootte van de boom?
 - a. Geschatte leeftijd?
 - b. Omvang? (diameter van 1,5 meter)
 - c. Voor iedere enigszins gezonde boom ouder dan 20 jaar zou een vergunning geweigerd moeten worden, tenzij de boom erg gevaarlijk is voor burgers. Door zijn natuurlijke eigenschappen heeft een gezonde boom van meer dan 20 jaar oud vanzelf een positief effect op de gezondheid van burgers, in plaats van dat hij gevaar oplevert.
6. **Esthetische waarde** (oude esthetische waarde)

- a. Is deze boom een bij uitstek mooie boom voor de straat en de buurt. Is de boom zichtbaar vanaf de straat?
- 7. **(Nieuwe) structurele waarde:**
 - a. Heeft de boom een mooie vorm?
 - b. Zijn er belangrijke takken aan de binnenkant verwijderd, of is hij opgekroond?
 - c. Zijn grote takken belangrijk voor de structuur onnodig verwijderd?
 - d. Slecht snoeiwerk: In jaarlijkse inventarisaties zou wanbeheer bijgehouden moeten worden en de stad zou beboet moeten worden voor de toepassing van schadelijke technieken. Er moet een stimulans in het leven geroepen worden, die goede zorg aanmoedigt en eveneens zou beschadiging van bomen voor financieel gewin of gewoon door onervarenheid ontmoedigd moeten worden.
- 8. **De waarde van de soort (leeftijd - zeldzaamheid (dendrologische waarde).**
 - a. Inheemse soort?
 - b. Zeldzame soort?
 - c. Exemplarisch voor de soort?
 - d. Agressieve soort die de omgeving overheerst?
- 9. **Culturele waarde van de boom (oude - cultuurhistorische waarde)**
 - a. Is dit een boom die geliefd is bij de buurtbewoners en verbonden met de geschiedenis van het gebied? Hebben anderen geklaagd na de aankondiging van de kap? (de aankondiging van de kap zou op adressen 2 straten verder in de omtrek verspreid moeten worden).
- 10. **(Min of meer nieuwe) Rol in het stadsbos/(oude - onderdeel van de groenstructuur):**
 - a. Is deze boom verbonden met of afhankelijk van andere bomen in de buurt (wortelstelsels), of de ecologische zone?
 - b. Is de boom een buffer tussen 2 zones met beton?
 - c. Staan er maar een paar bomen in de buurt?

“Criterium voor het verwijderen van een houtopstand (overlast)” - In plaats van deze redenering stellen we deze aan:

Overlast Waardering (criterium van het verwijderen van een houtopstand):

- 1. **Ziekte of schade?** Bestaande ziektes of schade houdt in:
 - a. Schimmels (welk type)?
 - b. Bloedingsziekte?
 - c. Iepziekte?
 - d. Essentaksterfte?
 - e. Is de ziekte te behandelen met warmtebehandeling, met infusie of met een goede snoeibeurt van de aangetaste takken?
 - f. Is de ziekte fataal, of kan de boom overleven en nog een lang nuttig leven leiden?
- 2. **Structuur?**
 - a. Is de structuur van de boom gezond, of aangetast? (gebruik methode van Dr. Edward Gilmore bij het snoeien)
 - b. Is de wortelstructuur ernstig beschadigd?

- c. Kan de boom omvallen in een storm? Dit kan getest worden door een statische belasting test op de stam van de boom. Zie de technieken van Dr. Paul Muir in het VK^[2].
 - d. Kan de boom uiteindelijk herstellen door deskundige snoeibeurten?
- 3. De boom is te hoog geworden voor de buurt?**
- a. Dit wordt vaak ten onrechte genoemd als reden waarom een boom verwijderd moet worden. Een hoge vitale boom is van onschatbare waarde in een stedelijke omgeving. Er zijn overal ter wereld voorbeelden van hoge bomen die harmonieus samenleven met een gebouw (zie de foto's in de bijlagen). Vaak wordt schade aan funderingen of de straat genoemd als reden om een grote boom te kappen. Dit kan getest worden en het zou met schappelijker criteria beoordeeld moeten worden, daar bomen heel goed dichtbij gebouwen kunnen groeien, zeker gebouwen met funderingen van na 1980. Een gezonde boom die bij een gebouw staat hoeft niet gekapt te worden. Indien er echter geen ruimte is om het gebouw binnen te gaan, of een groot deel van het tuinoppervlak wegvalt, zou dit een reden kunnen zijn. Maar eerst moet alles in het werk worden gesteld om de eigenaar over te halen de boom te behouden. Een boomkroon kan verkleind worden, of bepaalde takken verwijderd om ruimte te maken.
 - b. Indien de boom te groot is geworden, moet eerst zorgvuldig snoeien worden voorgesteld om de hoogte of omvang van de kroon te reduceren (**maar nooit door de boom te toppen**).
- 4. Schade aan een huis:** Indien schade dreigt aan een huis, moet dit eerst bewezen worden, waarna maatregelen om de boomkroon te reduceren (maar nooit toppen) genomen kunnen worden, voordat een uiteindelijk besluit wordt goedgekeurd om een boom te vellen.
- 5. Gevaarlijk, of toxische micro-organismen?**
- a. Dit is geen reden voor kap, maar zou onderzocht moeten worden en behandeld met duurzame, niet-toxische middelen, zoals bij de eikenprocessierups.

Redenen om een boom te kappen die nooit aangevoerd zouden mogen worden:

1. *Te veel bladafval, takken, twijgen, dennenappelen, of bloesem*
2. *Allergieën.* We kunnen geen bomen verwijderen vanwege allergieën, aangezien pollen nodig zijn om bomen te laten groeien. Daarbij komt dat er vele allergische reacties zijn bij mensen en indien met ieders wensen rekening gehouden zou moeten worden, zouden we weinig bomen overhouden. Bomen moeten zodanig worden aangeplant, dat er diversiteit ontstaat en er niet 1 soort overheerst. Dit zou de impact van allergieën moeten verminderen.
3. *Onderhoud is te moeilijk of duur.* Laten we dit in perspectief plaatsen en de jaarlijkse budgetten voor boomonderhoud vergelijken met de budgetten voor
 - enorme infrastructurele projecten, die de impact van de klimaatcrisis zullen versnellen door de toename van beton, dat hitte vasthoudt, en de betonindustrie, een van de industrieën met de meeste CO2 uitstoot;
 - het bouwen van meer huizen

- het subsidiëren van intensieve landbouwtechnieken, die de stikstofuitstoot in de atmosfeer doen toenemen en de grond uitputten
- de infrastructurele kosten voor het lucht- en wegverkeer

Bomen vormen de beste technologie in de strijd tegen klimaatverandering en we moeten ze voldoende financieren om hun rol te kunnen vervullen. De gemeente kan en moet af en toe hulp bieden voor het onderhoud van waardevolle bomen d.m.v. subsidies.

4. *De boom is te hoog.* Een hoge boom is niet noodzakelijkerwijs gevaarlijk, als er maar deskundig gesnoeid wordt. Kleinere bomen kunnen ook dodelijk zijn. Het is geen logische reden om een boom te kappen. De stabiliteit van een hoge boom kan getest worden d.m.v. een statische belastingstest.
5. *Een boom is te groot.* Dit moet bezien worden in relatie tot de omgeving en met voorbehoud, aangezien er veel gevallen zijn in de wereld van de monumentale bomen, waarbij bomen vlak naast (een paar meter) een gebouw kunnen floreren. Een (te) grote boom is juist een van de belangrijkste redenen om de boom te behouden.
6. *Scheuren in de weg.* In het jaarlijkse budget moet ruimte zijn voor reparaties aan trottoirs en wegen. Een scheur in de weg in de buurt van een waardevolle boom is minder erg dan een boomloze buurt met een overvloed aan beton en al de extra kosten voor waterfiltering en wateroverlast. Samengevat wegen de reparatiekosten lang niet op tegen de financiële gevolgen van het verwijderen van volwassen bomen.
7. *Er hangt een tak over mijn tuin heen.* Deze tak en bijbehorende boom moet worden beschouwd als een enorme winst voor de buurt en de gezondheid van de bewoners aan beide kanten van de boom. Een zware laaghangende tak kan gestut worden, in het belang van de gezondheid van de boom.
8. *Te veel schaduw.* Dit is over het algemeen geen reden, maar kan binnen de parameters gemeten worden.
9. *Plaats maken voor zonnepanelen.* Er vindt steeds meer kap plaats in de buurt van daken met zonnepanelen. Dit zou verboden moeten worden en onderzocht zou moeten worden in welke gevallen dit heeft geleid tot het verlenen van vergunningen.

[1] Wereldwijd zijn er veel steden die tegenwoordig evaluaties en inventarisaties van de waarde van bomen doen m.b.v. iTreeTools, de meest gebruikte methode, en plaatselijk de Bomenmonitoren van Cobra Groeninzicht. Deze diensten zijn eenvoudig te verwerven in Groningen en zouden een essentiële waardebeoordeling voor het milieu mogelijk maken, vooral in het licht van klimaatuitdagingen, daar bomen koolstof opslaan, vervuiling filteren, watervervuiling tegengaan en zuurstof produceren. Zie <https://www.bomenmonitor.nl/> en https://www.itreetools.org/documents/511/The_Benefits_of_Trees_Results_of_i-Tree_Eco_in_the_Netherlands.pdf en <https://www.itreetools.org/>.

[2] Zie voor een beschrijving van deze techniek het pioniersbedrijf TreeWorks: "The Static Load Test assesses tree stability by applying a known load, to simulate wind load, to the tree and measuring deflection in the stem and incline at the base. From this information we calculate the safety factors of the stem and roots of the tree during a storm. The computer program that analyses this data has been developed from decades of research into the structural properties of wood of different tree species and tests on thousands of trees. We have invested in research to support the development of this technology and our Senior Consultant, Paul Muir, is the UK's leading expert in the field of Tree Statics and Wind Load Analysis." Citaat van 20 augustus 2020, <https://www.treeworks.co.uk/tree-surveys/tree-stability-assessment/>